

သုတေသန အနှစ်ချုပ် ဒေသခံများ၏ ဂေဟဗဟုသုတအား အသုံးပြုပြီး မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့အတွင်း ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါများအား လေ့လာခြင်း

ဤသုတေသနအနှစ်ချုပ်သည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံကိန်းနှင့် မြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်းထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ (MCCL) မှ ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ထုတ်ဝေသော Integrated Approaches for Marine Mammal Conservation and Research in the Gulf of Mottama အစီအရင်ခံစာမှ ကောက်နုတ်ပြီး မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့နေ ပြည်သူများအတွက် စီစဉ်ထုတ်ဝေသည်။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့နှင့် ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါများ

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသသည် ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါများ အထူးအားဖြင့် လင်းရှူး၊ လင်းပိုင်များ ကျက်စားရာနေရာတစ်ခုဖြစ်သော်လည်း ၎င်းတို့နှင့်ပတ်သက်သော သိပ္ပံနည်းကျအချက်အလက်များမှာ နည်းပါးလျက်ရှိသည်။ ထို့ပြင် လင်းရှူး၊ လင်းပိုင်များအား အန္တရာယ်ပြုခြိမ်းခြောက်မှုများတွင် ငါးဖမ်းပိုက်များကြောင့် မတော်တဆဖမ်းမိသေဆုံးခြင်းသည် အကြီးမားဆုံးခြိမ်းခြောက်မှု ဖြစ်သည်နှင့်အညီ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ရှိ ရေလုပ်သားများ၏ ငါးဖမ်းပိုက်များတွင်လည်း ဖမ်းမိရရှိကြောင်း သိရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါများ၏ နှစ်စဉ် မတော်တဆဖမ်းဆီးခံရမှုနှင့် သေဆုံးမှုနှုန်းများကို လေ့လာရန်နှင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တွင် ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါများ၏ ပျံ့နှံ့ကျက်စားရာနေရာများအား သိရှိနိုင်ရန် ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါများနှင့် ပတ်သက်သော ဒေသန္တရဂေဟဗဟုသုတ စစ်တမ်းကို စတင်ကောက်ယူခဲ့သည်။

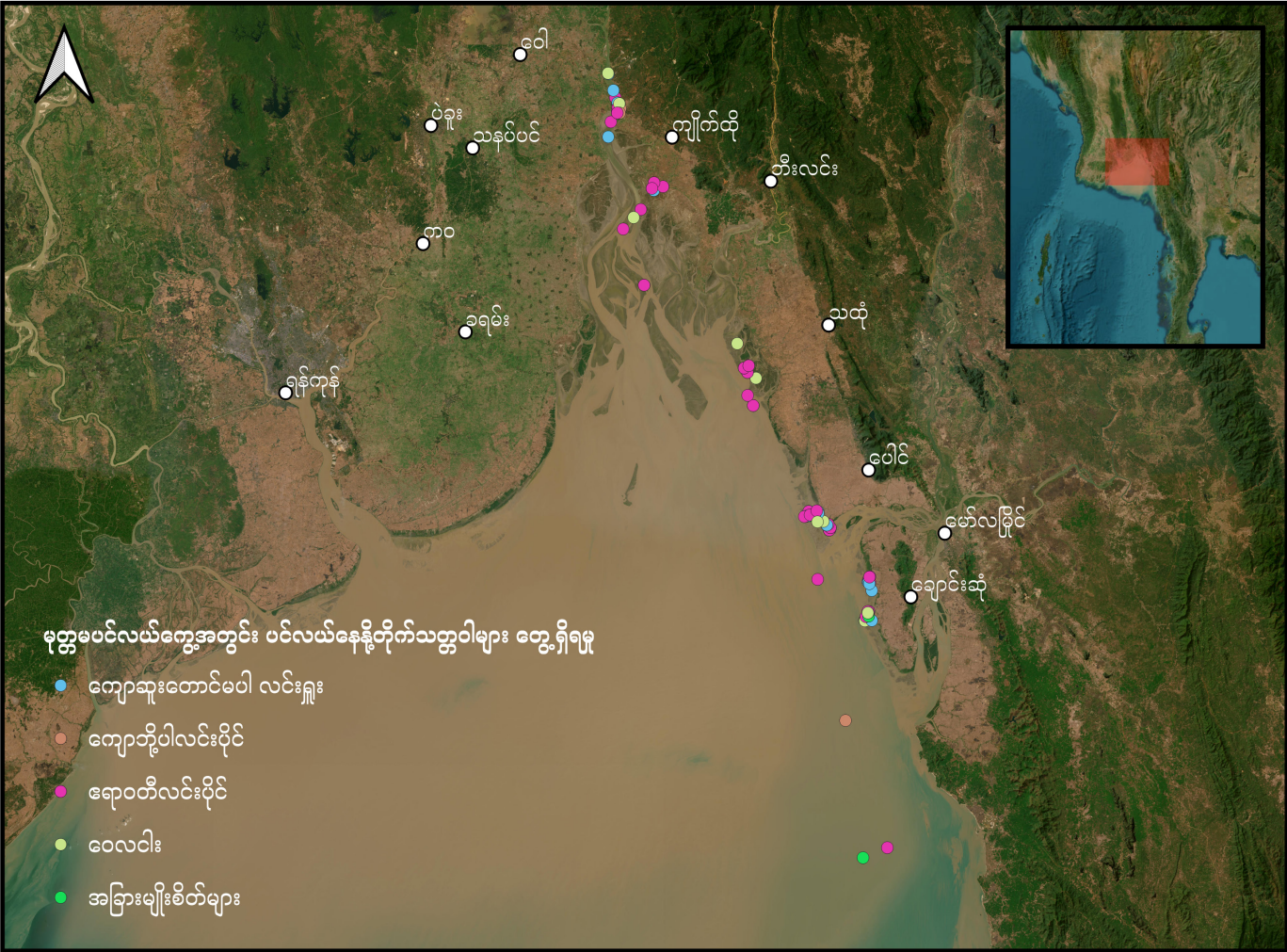
သုတေသနအား မည်သို့ လုပ်ဆောင်ခဲ့သနည်း

၂၀၁၉ မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တောင်ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်း ရှိ မြို့နယ် (၅) ခု မှ ကျေးရွာ (၁၀) ရွာတွင် ရေလုပ်သား (၁၈၉) ဦးနှင့် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့သည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့အတွင်း ကျက်စားလျက်ရှိသော ပင်လယ် နေနို့တိုက်သတ္တဝါများအား သိရှိရန် ရေလုပ်သားများ၏ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ် များနှင့် ဗဟုသုတများအား မေးမြန်းခဲ့သည်။ နှစ်စဉ် မတော်တဆဖမ်းမိသော ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါအရေအတွက်ကို ခန့်မှန်းနိုင်ရန်လည်း ရေလုပ်သား များ၏ လင်းရှူး၊ လင်းပိုင်များကို မတော်တဆဖမ်းမိသော ဖြစ်ရပ်များအား ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တွင် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သော ပင်လယ်နေ နို့တိုက်သတ္တဝါများ

ဤသုတေသနအရ လွန်ခဲ့သော နှစ် (၂၀) အတွင်း မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တွင် လင်းရှူး၊ လင်းပိုင်များသာမက ဝေလငါးများပါ မျက်မြင်တွေ့ ရှိခြင်း၊ သောင်တင်ခြင်းများ ကိုဒေသခံများမှ တဆင့် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ ရေလုပ်သားများမှတဆင့် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သော ဖြစ်ရပ် များကို အောက်ပါ မြေပုံတွင်လေ့လာနိုင်သည်။ ၎င်းတို့အနက် ဧရာဝတီလင်းပိုင်အား မှတ်တမ်းတင်တွေ့ရှိရမှု အများဆုံးဖြစ်သည်။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ရှိ ငါးဖမ်းပိုက်များတွင် မတော်တဆ ဖမ်းမိသေဆုံးခဲ့သော လင်းရှူး၊လင်းပိုင်များ

ယေဘုယျအားဖြင့် ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါများသည် ပင်လယ်ကွေ့၏ အရှေ့ဘက်ကမ်းရိုးတန်း တစ်လျှောက်တွင် နေထိုင်ကျက်စားပြီး အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများတွင် မတော်တဆဖမ်းမိရရှိမှုများကိုလည်း ဘီလင်းမြို့နယ်မှလွဲ၍ အရှေ့ဘက်ကမ်းရိုးတန်း တစ်လျှောက်ရှိ ပင်လယ်နှင့်နီးပြီး ပင်လယ်ပြင်သို့ ငါးဖမ်းထွက်သော ကျေးရွာများတွင်အများဆုံးတွေ့ရလေ့ရှိသည်။

မတော်တဆဖမ်းမိရရှိမှုဆိုသည်မှာ ရေလုပ်သားများမှ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိဖမ်းဆီးခြင်းမဟုတ်ဘဲ ငါးဖမ်းပိုက်များတွင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် လင်းရှူး၊ လင်းပိုင်များ လာရောက်ငြိတွယ်ကာ သေဆုံးရသည့် ဖြစ်စဉ် ဖြစ်သည်။

မျိုးစိတ်အလိုက် ဖမ်းမိရရှိမှု

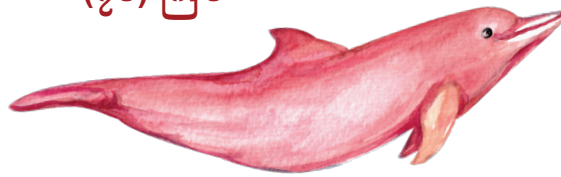
မတော်တဆဖမ်းမိရရှိမှုပေါင်း (၁၃၂) ကြိမ်ရှိသည်။ ၎င်းတို့အနက် အခြားအမည်မသိမျိုးစိတ် ဖမ်းမိမှု (၅) ကြိမ်ပါဝင်သည်။ မတော်တဆဖမ်းမိရရှိမှုများသည် ပေါင်မြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာများတွင် အမြင့်ဆုံးဖြစ်ပြီး စုစုပေါင်း(၄၂) ကြိမ်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

ဧရာဝတီလင်းပိုင် (၇၁) ကြိမ်

ကျောဆူးတောင်မပါ လင်းရှူး (၄၄) ကြိမ်

ကျောဘို့ပါလင်းပိုင် (၁၂) ကြိမ်

မတော်တဆ ဖမ်းမိရရှိလေ့ရှိသော ငါးဖမ်းပိုက် အမျိုးအစားများ

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တွင် လင်းရှူး၊လင်းပိုင်များ အများဆုံးဖမ်းမိသောပိုက်များမှာ မျှောပိုက် (၅၄) ကြိမ်၊ တားပိုက် (၂၃) ကြိမ်၊ ကျားပိုက် (၂၀) ကြိမ်နှင့် သုံးထပ်ပိုက် (၁၀) ကြိမ်တို့ဖြစ်သည်။

ပင်လယ်နေ နို့တိုက်သတ္တဝါများ သောင်တင်ခြင်း

လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂၀ ခန့်အတွင်း ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါများ သောင်တင်ခြင်း (၆၇) ကြိမ်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၎င်းတို့တွင် ဧရာဝတီလင်းပိုင် (၃၄) ကြိမ်၊ ကျောဆူးတောင်မပါလင်းရှူး (၁၈) ကြိမ်၊ ဝေလငါး (၁၂) ကြိမ်နှင့် ကျောဘို့ပါလင်းပိုင် (၁) ကြိမ် တို့ပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် အခြားလင်းပိုင်မျိုးစိတ်များလည်း (၂) ကြိမ် သောင်တင်ခဲ့သည်။

ဖမ်းဆီးရမိသော လင်းရှူး၊ လင်းပိုင်များအား စားသုံးခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်း

မတော်တဆဖမ်းမိရရှိသော လင်းရှူး၊ လင်းပိုင်များ၏ အသားများနှင့် ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများကို ချက်ပြုတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ အသားခြောက်များပြုလုပ်၍သော်လည်းကောင်း စားသောက်လေ့ရှိသည်။ ၎င်းဟင်းလျာများကိုလည်း ဒေသတွင်းရှိ စားသောက်ဆိုင်အချို့တွင် ရောင်းချလျက်ရှိပြီး စားသုံးသူများ ကြိုက်နှစ်သက်မှုရှိသည်ဟု ဆိုကြသည်။ ဒေသတွင်းစားသုံးမှုများသာမက အခြားသောနေရာများသို့ အဖိုးအခ မြင့်မားစွာဖြင့် တင်ပို့ရောင်းချမှုများလည်း ရှိသည်။ ထို့ပြင် အရေပြားနှင့် အရိုးများမှ ရရှိသော အဆီများကိုလည်း ဆေးတက်ဆိုင်ရာရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အသုံးပြုကြသည်။

ထိုသို့ စားသုံးခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းသည် လင်းရှူး၊ လင်းပိုင်နှင့်ဆက်စပ်ထွက်ကုန်များ၏ ဝယ်လိုအားကို တိုးမြှင့်လာစေနိုင်ပြီး ဈေးကောင်းရရှိနိုင်သော အခွင့်အလမ်းများကြောင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တွင် လင်းရှူး၊ လင်းပိုင်များကို ဦးတည်အမဲလိုက်သည့် အလားအလာများလည်း ရှိနိုင်သည်။

“ပင်လယ်ထဲမှာ သူတို့လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရေကူး ဆော့ကစားနေတာ မြင်ရရင် စိတ်လက်ပေါ့ပါးတယ်။ သူတို့ကို ဒီလိုဘဲ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆက်ပြီး ပျော်ပါးစေချင်တယ်”

ဒေသခံများသည် ပင်လယ်နေ နို့တိုက်သတ္တဝါ များအား ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သည်ကို သဘောတူညီကြသည်။ ၎င်းတို့၏ချစ်စရာကောင်းသောပုံစံ နှင့် အပြုအမူများကိုလည်း ရေလုပ်သားများက နှစ်သက်သည်။ ထို့ပြင် လူများကို ပင်လယ်ပြင်တွင် ကြုံတွေ့ရသော အန္တရာယ်များမှ ကယ်တင်ပေးသည်ဟုလည်း ယုံကြည်ကြသည်။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

- ❑ ဒေသခံများ၏ အတွေ့အကြုံနှင့် ပြောပြချက်များအရ ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါများ၏ အရေအတွက်နှင့် အုပ်စုအရွယ်အစား ပမာဏသည် ကျဆင်းလာသည်။
- ❑ ဒေသခံများ၏ ဒေသန္တရဗဟုသုတများ မှတဆင့်ရရှိသော တွေ့ရှိချက်များသည် လင်းရှူး၊ လင်းပိုင်များ မတော်တဆ ဖမ်းမိသေဆုံးနှုန်းကို ခန့်မှန်းနိုင်ခဲ့သည့်အပြင် ၎င်းတွေ့ရှိချက်များမှ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသအတွင်း ဝါးလုပ်ငန်းထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် လင်းရှူး၊ လင်းပိုင်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ရန် လိုအပ်သော အခြေခံအချက်အလက်များကိုလည်း ရရှိခဲ့သည်။
- ❑ ဒေသခံများနှင့် သုတေသီများအကြားတွင် ကောင်းမွန်သောဆက်ဆံရေးနှင့် ယုံကြည်ချက်ရှိခြင်းသည် မတော်တဆဖမ်းမိရရှိခြင်း ကဲ့သို့သော ထိရှလွယ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို လုပ်ဆောင်သည့်အခါ၌ အချက်အလက်ကောင်းများရရှိရန် အထောက်အကူပြုသည်။
- ❑ မတော်တဆဖမ်းမိရရှိမှုများ နှင့် ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါအမဲလိုက်မှုများကို လျှော့ချနိုင်ရန် ထိရောက်သော အသိပညာဖြင့် တင်မှုများ နှင့် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။
- ❑ သုတေသနများနှင့် အခြားစောင့်ကြည့်အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများတွင် ဒေသခံများ၏ ထံထဲဝင်ဝင် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုများ လိုအပ်ပြီး ပါဝင်နိုင်မှုအလားအလာများနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို မြှင့်တင်ပေးရန်လည်း လိုအပ်သည်။
- ❑ ပင်လယ်နေနို့တိုက်သတ္တဝါများ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် ဒေသခံများ အဓိက ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်သော သုတေသနနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ဒေသတွင်း အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သည်။